

Informacja w sprawie ustawy z dnia 20 grudnia 2024 r. o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów

Zasadniczym celem ustawy jest wdrożenie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2167 z dnia 24 listopada 2021 r. w sprawie podmiotów obsługujących kredyty i nabywców kredytów oraz w sprawie zmiany dyrektyw 2008/48/WE i 2014/17/UE (Dz. Urz. UE L 438 z 08.12.2021, str. 1), zwanej dalej „dyrektywą 2021/2167”. Założenia przyjęte w tej dyrektywie mają służyć realizacji kompleksowej strategii rozwiązania problemu nieobsługiwanych kredytów (kredytów zagrożonych).

Ustawa określa zasady podejmowania i prowadzenia działalności w zakresie obsługi kredytów, prawa i obowiązki podmiotów obsługujących kredyty, dostawców usług obsługi kredytów, nabywców kredytów oraz przedstawicieli nabywców kredytów z państw trzecich, skutki uchybienia obowiązkom oraz zasady sprawowania nadzoru nad podmiotami obsługującymi kredyty, dostawcami usług obsługi kredytów, nabywcami kredytów oraz przedstawicielami nabywców kredytów z państw trzecich.

Prowadzenie działalności w zakresie obsługi kredytów wymagać będzie uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego na wykonywanie działalności w zakresie obsługi kredytów, które będzie udzielane w formie decyzji nie później niż w terminie 90 dni od dnia otrzymania kompletnego wniosku. W terminie 2 dni roboczych od dnia udzielenia zezwolenia Komisja Nadzoru Finansowego z urzędu dokona wpisu podmiotu obsługującego kredyty do rejestru podmiotów obsługujących kredyty. Ustawa wskazuje także przypadki kiedy Komisja Nadzoru Finansowego odmówi udzielenia zezwolenia oraz przypadki kiedy Komisja Nadzoru Finansowego stwierdzi wygaśnięcie zezwolenia (odmowa, jak również stwierdzenie wygaśnięcia nastąpi w drodze decyzji).

Rejestr podmiotów obsługujących kredyty będzie obejmował podmioty obsługujące kredyty, które uzyskały zezwolenie, jak również podmioty obsługujące kredyty, w odniesieniu do których organ nadzoru w macierzystym państwie członkowskim przekazał Komisji Nadzoru Finansowego zawiadomienie. Należy zaznaczyć, że dane zawarte w rejestrze podmiotów obsługujących kredyty będą jawne (każdy będzie miał prawo dostępu do tych danych i informacji), zaś Komisja Nadzoru Finansowego udostępni rejestr na swojej stronie internetowej.

Działalność podmiotów obsługujących kredyty, dostawców usług obsługi kredytów, nabywców kredytów oraz przedstawicieli nabywców kredytów z państw trzecich podlegać

będzie nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego. Komisja Nadzoru Finansowego w ramach nadzoru będzie mogła w szczególności żądać od podmiotu obsługującego kredyty opracowania, stosowania lub zmiany wewnętrznych procedur i polityk dotyczących prowadzenia działalności w zakresie obsługi kredytów w celu zapewnienia poszanowania praw kredytobiorców zgodnie z przepisami regulującymi umowę o kredyt, wykazania sprawiedliwego i należytego traktowania kredytobiorców, należytego rozpatrywania reklamacji i skarg kredytobiorców oraz odwołań od tych reklamacji i skarg, dokumentowania czynności w tym zakresie, a także zmiany lub rozwiązania umowy o obsługę kredytów. Podmioty obsługujące kredyty, nabywcy kredytów oraz przedstawiciele nabywców kredytów z państw trzecich będą obowiązani do wnoszenia wpłat na pokrycie kosztów nadzoru.

Ustawa dokonuje także zmian w:

- 1) ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 2488, z późn. zm.), które polegają na:
 - umożliwieniu nadania decyzji Komisji Nadzoru Finansowego kończącej postępowanie w przedmiocie sprzeciwu Komisji co zgłoszenia zamiaru banku do zawarcia umowy wskazanej w prawie bankowym - w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej w celu zachowania terminów doręczenia tej decyzji;
 - doprecyzowaniu przypadku, którego nie dotyczy obowiązek zachowania tajemnicy bankowej, tj. gdy udzielenie informacji objętych tajemnicą bankową jest niezbędne do zawarcia i wykonywania umów przeniesienia praw kredytodawcy wynikających z nieobsługiwanej umowy o kredyt lub nabycia wierzytelności z tytułu nieobsługiwanej umowy o kredyt w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 2024 r. o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów, w tym udostępnienia informacji w trybie, o którym mowa w art. 25 ust. 1 tej ustawy;
 - nałożeniu na bank obowiązku przekazywania Komisji Nadzoru Finansowego informacji dotyczącej charakterystyki portfeli wierzytelności sprzedanych innym podmiotom, w szczególności nabywcom kredytów w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 2024 r. o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów;
- 2) ustawie z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 1034), które polegają na wyeliminowaniu wątpliwości interpretacyjnych w zakresie stanu prawnego akcji alternatywnych spółek inwestycyjnych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym lub wprowadzonych do alternatywnego obrotu;

- 3) ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 620), które polegają na umożliwieniu zastosowania podziału spółki przez wyodrębnienie w procesach reorganizacyjnych dotyczących spółek publicznych w ramach ich grup kapitałowych bez konieczności wycofania akcji tych spółek z obrotu na rynku regulowanym oraz z wykorzystaniem sukcesji uniwersalnej;
- 4) ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 135), które polegają na:
- rozszerzeniu katalogu podmiotów objętych nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego o podmioty obsługujące kredyty, dostawców usług obsługi kredytów, nabywców kredytów oraz przedstawicieli; nadzór nad powyższymi podmiotami będzie sprawowany zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 grudnia 2024 r. o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów;
 - doprecyzowaniu kwestii nadzoru Komisji Nadzoru Finansowego nad podmiotami obsługującymi kredyty w sprawach wydawania i cofania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie obsługi kredytów oraz w stosunku do podmiotów obsługujących kredyty, dostawców usług obsługi kredytów, nabywców kredytów lub przedstawicieli nabywców kredytów z państw trzecich w sprawach nakładania kar pieniężnych;
 - uzupełnieniu katalogu ustaw określających przestępstwa, w sprawach o które Przewodniczącemu Komisji Nadzoru Finansowego, na jego wniosek, przysługują uprawnienia pokrzywdzonego w postępowaniu karnym o a) ustawę z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, b) ustawę z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami oraz o c) ustawę z dnia 20 grudnia 2024 r. o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów;
 - rozszerzeniu katalogu przestępstw, w przypadku których Komisja Nadzoru Finansowego podaje do publicznej wiadomości informację o złożeniu zawiadomienia o podejrzeniu ich popełnienia, o przestępstwa określone w art. 76 i art. 77 ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami lub art. 50 ustawy z dnia 20 grudnia 2024 r. o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów. Informacje te podawane będą przez zamieszczenie na wyodrębnionej stronie internetowej Komisji Nadzoru

Finansowego pod nazwą „Lista ostrzeżeń publicznych Komisji Nadzoru Finansowego”;

- usunięciu wątpliwości co do możliwości uprawnionego przekazywania kontrahentom Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego informacji chronionych ustawowo, co w wielu przypadkach stanowi warunek zrealizowania umowy. Regulacja obejmuje także podwykonawców i osoby, którymi się podwykonawcy posługują, co odpowiada konstrukcji umów zawieranych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. 2024 r. poz. 1320);
- stworzeniu podstawy prawnej dla Komisji Nadzoru Finansowego, aby w uzasadnionych przypadkach była uprawniona zdecydować, podejmując w tym celu odrębną uchwałę, o podaniu do publicznej wiadomości określonych informacji, jeżeli ich upublicznienie mogłoby przyczynić się do pełniejszego zrealizowania ustawowych celów nadzoru nad rynkiem finansowym, a jednocześnie nie narażałoby rynku na istotne zagrożenie ani nie powodowało poniesienia przez osoby (podmioty), których informacje te dotyczą, niewspółmiernej szkody;
- rozszerzeniu katalogu podmiotów, z którymi wymieniane są dokumenty i informacje, w tym chronione ustawowo, o Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego;

5) ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 512 i 879), które polegają na:

- wprowadzeniu definicji legalnych: funduszu inwestycyjnego, towarzystwa, spółki zarządzającej, zarządzającego z UE, alternatywnej spółki inwestycyjnej, zarządzającego ASI, alternatywnego funduszu inwestycyjnego;
- rozszerzeniu katalogu przedmiotowego lokat współkształtujących rezerwę płynną o papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski;
- modyfikacji zasad udzielania kredytu płynnościowego przez Kasę Krajową i źródeł, z których Kasa Krajowa środki te pozyskuje. Jeżeli konieczne stanie się finansowanie kredytu udzielonego przez Kasę Krajową w celu uzupełnienia zasobów pieniężnych kasy (tzw. kredytu płynnościowego) w związku z wykorzystaniem przez Kasę Krajową środków pieniężnych utrzymywanych na odrębnych rachunkach w Kasie Krajowej, Kasa Krajowa może wezwać kasę, która utrzymuje rezerwę płynną w formie papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski do przekazania środków pieniężnych na odrębne rachunki w Kasie Krajowej, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia doręczenia wezwania, wskazując kwotę, która podlega przekazaniu;

- wskazaniu, że nabywcą wymagalnych wierzytelności pieniężnych wynikających z tytułu udzielonych przez kasę lub Kasę Krajową pożyczek i kredytów nie może być:
 - 1) podmiot, nad którym kasa lub Kasa Krajowa sprawuje:
 - a) kontrolę, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 34 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, 295 i 1598 oraz z 2024 r. poz. 619 i 1685),
 - b) współkontrolę, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 35 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości;
 - 2) podmiot, na który kasa lub Kasa Krajowa ma znaczący wpływ w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 36 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości;
 - 3) podmiot, wobec którego kasa lub Kasa Krajowa jest podmiotem dominującym w rozumieniu art. 4 pkt 14 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych;
 - 4) podmiot posiadający bliskie powiązania w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe z kasą lub Kasą Krajową, przy czym przepisy art. 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe stosuje się odpowiednio;
 - 5) fundusz inwestycyjny zarządzany przez towarzystwo, spółkę zarządzającą albo zarządzającego z UE, którzy są podmiotami, o których mowa w pkt 1–4, albo którego portfel inwestycyjny lub jego część zostały powierzone w zarządzanie kasie lub Kasie Krajowej zbywającym wierzytelności albo podmiotom, o których mowa w pkt 1–4;
 - 6) alternatywna spółka inwestycyjna zarządzana przez zarządzającego ASI albo zarządzającego z UE, którzy są podmiotami, o których mowa w pkt 1–4, albo której portfel inwestycyjny lub jego część zostały powierzone w zarządzanie kasie lub Kasie Krajowej zbywającym wierzytelności albo podmiotom, o których mowa w pkt 1–4;
 - 7) fundusz inwestycyjny lub alternatywny fundusz inwestycyjny utworzone poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzane przez podmioty, o których mowa w pkt 1–4, albo których portfel inwestycyjny lub jego część zostały powierzone w zarządzanie kasie lub Kasie Krajowej zbywającym wierzytelności albo podmiotom, o których mowa w pkt 1–4.

Podmioty wyżej wskazane oraz podmioty z nimi powiązane lub przez niekontrolowane w sposób wyżej opisany nie mogą obejmować lub nabywać udziałów w podmiotach nabywających wierzytelności pieniężne wynikające z tytułu udzielonych przez kasę lub Kasę Krajową pożyczek i kredytów lub instrumentów finansowych w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. Przepisy te będą stosowane odpowiednio do kasy, która zbywa wierzytelności innej kasy;

6) ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2024 r. poz. 1497), które polegają na:

- wprowadzeniu rozwiązań mających zapewnić konsumentom możliwość restrukturyzacji zadłużenia. W przypadku gdy konsument będzie opóźniał się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, kredytodawca będzie wzywał go do dokonania spłaty, wyznaczając termin, nie krótszy niż 14 dni roboczych od dnia otrzymania zawiadomienia. W wezwaniu kredytodawca będzie informował konsumenta o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Kredytodawca, na wniosek konsumenta, jeżeli będzie to uzasadnione jego sytuacją, będzie mógł wyrazić zgodę na restrukturyzację zadłużenia polegającą na całkowitym albo częściowym refinansowaniu umowy o kredyt lub zmianie postanowień umowy o kredyt. Restrukturyzacja zadłużenia będzie dokonywana na warunkach uzgodnionych przez kredytodawcę i konsumenta. Kredytodawca, w przypadku odrzucenia wniosku konsumenta o restrukturyzację zadłużenia, będzie przekazywał konsumentowi, w formie pisemnej lub na trwałym nośniku, bez zbędnej zwłoki, szczegółowe wyjaśnienia dotyczące przyczyn odrzucenia tego wniosku. Kredytodawca będzie obowiązany do posiadania odpowiednich polityk i procedur dotyczących stosowania adekwatnych środków restrukturyzacyjnych przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego;
- wprowadzeniu zmian w zakresie informacji, które kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zmianą postanowień umowy o kredyt będzie przekazywał konsumentowi;

7) ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1109), które polegają na rozszerzeniu definicji ustawowej klienta podmiotu rynku finansowego (osób które może reprezentować Rzecznik Finansowy) i podmiotu rynku

finansowego o podmioty z ustawy o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów oraz ich klientów, będących osobą fizyczną, a także na wprowadzeniu regulacji w zakresie opłat od podmiotów obsługujących kredyty na finansowanie kosztów działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura;

- 8) ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 559), które polegają na częściowej implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1619 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie zmiany dyrektywy 2013/36/UE w odniesieniu do uprawnień nadzorczych, sankcji, oddziałów z państw trzecich i ryzyk środowiskowych, społecznych i z zakresu ładu korporacyjnego (Dz. Urz. UE L 2024/1619 z 19.06.2024), tzw. dyrektywy CRD VI”;
- 9) ustawie z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 487), które polegają na:
 - dostosowaniu przepisów krajowych do wprowadzanych zmian w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającej ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniającej dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012 (tzw. dyrektywa BRR), które to zmiany wprowadziło rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2036 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i dyrektywy 2014/59/UE w odniesieniu do traktowania ostrożnościowego instytucji globalnych o znaczeniu systemowym, które realizują strategię restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji wielu punktów kontaktowych, oraz w odniesieniu do metod pośredniej subskrypcji instrumentów kwalifikujących się do spełnienia minimalnego wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych;
 - wyłączeniu stosowania do działań podejmowanych przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny w związku z przygotowaniem i przeprowadzeniem przymusowej restrukturyzacji przepisów ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 423);

- wyłączeniu w przypadku, gdy Bankowy Fundusz Gwarancyjny zbywa prawa udziałowe w instytucji pomostowej na zasadach określonych w art. 178 oraz w przypadku, gdy instytucja pomostowa zbywa swoje przedsiębiorstwo, a także w przypadku zbycia praw udziałowych w instytucji pomostowej przez akcjonariusza albo współnika innego niż Fundusz stosowania przepisów ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego;
- wyłączeniu stosowania do zbycia praw udziałowych w podmiocie zarządzającym aktywami przepisów ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego;

10) ustawie z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz. U. z 2022 r. poz. 2245 i 2339), które polegają na zobowiązaniu kredytodawcy nie później niż na 30 dni przed zmianą postanowień umowy o kredyt hipoteczny do przekazania konsumentowi na trwałym nośniku przejrzystego opisu proponowanych zmian, w tym zmian wymagających uzyskania zgody konsumenta, lub zmian wprowadzonych z mocy prawa, wraz z harmonogramem ich wdrożenia oraz informacji o przysługującej konsumentowi możliwości złożenia reklamacji do kredytodawcy, a w przypadku nieuwzględnienia jego roszczeń – złożenia wniosku o rozpatrzenie sprawy do Rzecznika Finansowego, wraz ze wskazaniem adresu, na który należy złożyć ten wniosek, a także do przekazania informacji o możliwości skierowania roszczeń na drogę sądową lub możliwości pozasądowego rozwiązywania sporów. Powyższy termin nie będzie musiał być zachowany, jeżeli zmiany postanowień umowy o kredyt hipoteczny wprowadzane będą na wniosek konsumenta lub konsument wyrazi zgodę na przekazanie informacji bez zachowania tego terminu;

11) ustawie z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2023 r. poz. 1124, 1285, 1723 i 1843 oraz z 2024 r. poz. 850 i 1222) które polegają na:

- rozszerzeniu katalogu instytucji obowiązanych o podmioty obsługujące kredyty w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 20 grudnia 2024 r. o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów. Podmioty te będą więc musiały spełniać określone w ustawie obowiązki w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu;
- upoważnieniu ministra właściwego do spraw wewnętrznych do występowania do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej o uzyskanie informacji objętych

tajemnicą informacji finansowej. Proponowana zmiana ma umożliwić Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji weryfikację prawdziwości i rzetelności dokumentów poświadczających źródła pochodzenia środków finansowych na zakup nieruchomości (udziałów, akcji), jak również twierdzeń w nich zawartych, oraz weryfikację prawdziwości dokumentów finansowych składanych przez strony, zwłaszcza dokumentów wydawanych za granicą. Generalny Inspektor Informacji Finansowej będzie udostępniał posiadane informacje na pisemny i uzasadniony wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych – w związku z realizacją zadań wynikających z ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (Dz. U. z 2017 r. poz. 2278);

- 12) ustawie z dnia 12 kwietnia 2018 r. o zasadach pozyskiwania informacji o niekaralności osób ubiegających się o zatrudnienie i osób zatrudnionych w podmiotach sektora finansowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 580), które polegają na rozszerzeniu katalogu podmiotów sektora finansowego o podmioty obsługujące kredyty w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 20 grudnia 2024 r. o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów.

Ustawa wejdzie w życie zasadniczo po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem niektórych przepisów, dla których ustawa przewiduje inny termin wejścia w życie.